

Nynäshamns Naturskola i Japan november 2017

Föreläsningar, workshops och studiebesök

Bakgrund

2010 blev Nynäshamns Naturskola, tillsammans med Halmstads Naturskola och Falu Naturskola, inbjudna till Japan av Rikkyo universitet i Tokyo. Resan arrangerades av Sustainable Sweden, en organisation som ville lyfta frågan om biologisk mångfald och barns och elevers kontakt med naturen inför det internationella mötet om biologisk mångfald i Nagoya samma år. Under resan fick vi kontakt med en Naturskola i Tobetsu på Hokkaido som kallas TEC, Tobetsu Ecological Community. Efter att TEC varit på studiebesök i Nynäshamn både 2015 och 2017 bjöds Nynäshamns Naturskola in för att föreläsa och hålla workshops på flera platser i Japan för att visa vad naturskola innebär, hur Nynäshamns Naturskola är organiserad, hur svensk utomhuspedagogik fungerar och vad fördelarna med det utomhusbaserade lärandet är. Resan innehöll också studiebesök på skolor och förskolor med särskilt fokus på utemiljöerna.

Liten yta

Under resan i Japan i november hann vi besöka Sapporo, Tobetsu, Kyoto, Nagano, Ueda, Yokohama och Tokyo. Eftersom vi arbetat med skolors och förskolors utemiljöer i ungefär 20 år var det naturligt att besöka olika förskolor och skolor som kunde visa goda exempel på utveckling av barnens miljöer. På flera ställen visade de inspirerande prov på att tänka nytt och en bit utanför boxen. De problem som måste lösas i Japan är att utveckla miljöer där väldigt många barn ska kunna leka på en begränsad yta. De förskolor vi besökte hade mellan 250 och 300 barn. Ytan utomhus var 700-1000 m² vilket innebär att om alla barn är ute samtidigt får de ca 3 m² var. Det kan jämföras med diskussionerna vi har i Sverige när det gäller förskolors utemiljöer där det nämns 30-40 m² per barn, både för att barnen ska ha tillräckligt utrymme men också för att undvika slitage. På de ställen vi besökte, och som inte var representativa för förskolor i Japan, hade de byggt uppåt för att öka ytan. Till exempel hade de på en förskola anlagt en stor kulle mitt på gården och sedan byggt lekhus på höjden med stora utmaningar för barnen att klättra upp för. Även inomhus hade flera förskolor byggt på höjden för att öka ytorna att leka på.

Studiebesök på Satunaeno och Okadama förskolor i Sapporo 13 november.

Teori och praktik

Under våra workshops hade deltagarna olika bakgrund, men med ett gemensamt intresse för lärande utomhus. De var lärare, förskolelärare, utomhuspedagoger, naturguider och olika typer av administratörer. Vid flera tillfällen föreläste vi inne först och gav en teoretisk bakgrund för att sedan gå ut och låta deltagarna prova på olika aktiviteter. Denna kombination av teori inne och praktik ute är det absolut bästa sättet för att deltagarna ska förstå vad utomhuspedagogik och utomhusbaserat lärandet innebär. Intresset för våra workshops utomhus ökade under tiden i Japan allteftersom det spreds på sociala medier att de varit lyckade. Det innebar att vi fick planera om och ändra våra Power Points under resans gång och förlägga mer tid utomhus.

*Föreläsningar och workshops på Takino
Naturskola utanför Sapporo 11 november.*

*Föreläsningar och
workshops i
Kizugawa utanför
Kyoto 15 november.*

Naturskola i Japan

I Japan finns ingen motsvarighet till Nynäshamns Naturskolas sätt att arbeta med skolklasser. Vi tar emot alla klasser med deras lärare från grundskolan i hela Nynäshamns kommun en dag per år och vi har en tydlig koppling till olika ämnen i läroplanen. Det som i Japan skulle kunna jämföras med detta är de camps (lägerskola) av amerikansk modell som skolorna använder sig av. Under hela grundskolan kommer klasserna en gång till ett camp vilket innebär att de får två dagar med utomhusaktiviteter med en övernattningsdäremellan. Uteaktiviteterna är av friluftslivskaraktär, som vi har förstått det, och har inga tydliga kopplingar till skolans ämnen.

*Foton från Takino Naturskola
utanför Sapporo.*

Det som TEC är intresserat av är Nynäshamns Naturskolas modell där klasserna kommer en gång per år och att varje årskurs har sitt program (tema) med tydliga kopplingar till läroplanen. Lärarna i Nynäshamns kommun får en handledning för varje program med instruktioner om vilket förarbete och efterarbete som ska göras i samband med naturskoledagen. I handledningarna finns även fler exempel på olika utomhusaktiviteter lärarna själva kan göra med sina elever inom respektive tema.

Foto från Takino Naturskola utanför Sapporo.

Matematik och engelska

Det lärarna och föräldrarna i Japan är mest intresserade av är hur eleverna kan lära sig engelska utomhus. Eleverna i Japan behöver lära sig att kommunicera muntligt på engelska, inte bara läsa och skriva engelska. Därför ägnade vi hälften av tiden utomhus till just uteengelskaövningar. Det som förskolelärarna och föräldrarna är mest intresserade av, och nyfikna på, är hur barn kan lära sig matematik utomhus. Därför ägnade vi andra hälften av tiden ute åt utomhusmatematik. Japaner i allmänhet är något blygsamma i sin framtoning, men med de övningar som vi presenterade under de workshops vi hade utomhus deltog de med stor glädje och stort engagemang. Även under frågestunderna både inne och ute visade de stort intresse och kom med många relevanta frågor.

Föreläsningar och workshops i Sapporo City 12 november.

Läroplan

I Japan kommer förskolan att få en ny läroplan nästa år och grundskolan får en 2020. Hittills har de nationella läroplanerna i Japan inte sagt något om utomhusbaserat lärande. I de svenska läroplanerna nämns varken plats eller metod, det vill säga de didaktiska frågorna "Var" och "Hur" besvaras inte av läroplanerna, det är upp till varje enskild lärare att avgöra detta. Det gör att det finns stort utrymme för en svensk lärare att välja lärandemiljöer utomhus när det är lämpligt. Och i de fall där till exempel orden "närmiljö" och "fältstudier" används i vår läroplan är valet av en lärandemiljö utomhus en självklarhet. I Japan har kommunerna lokala planer som också är väldigt strikta och ger inget utrymme för att lära in ute. Förhoppningen är att den nya nationella läroplanen för skolan ska öppna för möjligheter till lärande utomhus.

Platsen

Ett annat problem i Japan är att det kan vara svårt att hitta platser för lärande utomhus, särskilt om platsen ska vara av naturkaraktär. I Sverige ger ju allemansrätten fantastiska möjligheter till lärande utomhus, men i Japan kommer eleverna bli hänvisade till mer urbana miljöer som skolgårdar och parker. På de ställen vi besökte var bebyggelsen mycket tät och där naturen tog vid i stadens utkant var det mycket branta skogsklädda berg som var svårtillgängliga. Utanför Sapporo där vi höll workshop på en vacker plats fanns ett elstängsel runt området som visade sig var till för att hålla brunbjörnarna borta. Även några mindre djur såsom fästingen, en giftig myrart och söderut några giftiga larver och ormar kan ställa till det för en utomhuspedagog. Så för att det utomhusbaserade lärandet ska kunna tillämpas i Japan behövs både platser, innehåll och metoder anpassas till japanska förhållanden.

Lyckad resa

Tillsammans med TEC har vi utvärderat våra föreläsningar och workshops under resans gång. Vi har diskuterat deltagarnas engagemang i de olika aktiviteterna och utifrån deras frågor ändrat i våra Power Point-presentationer. Av deltagarnas reaktioner att döma har vi med all sannolikhet träffat rätt denna gång. Hos många av de ca 500 deltagarna vi mött har ett intresse för svensk utomhuspedagogik väckts och ett bevis för det är att vi redan innan hemkomst blivit inbjudna att komma tillbaka. Önskemålet är att vi nästa gång ska hålla längre workshops utomhus, och på de ställen där vi bara föreläste vill de prova olika aktiviteter utomhus.

Föreläsningar och workshops i Ueda 19 november.

Föreläsning och workshop i Nagano 17 november.

Sveriges ambassad

Den avslutande föreläsningen arrangerades av Sveriges ambassad i Tokyo och var förlagd i Alfred Nobel Auditorium där 120 personer kommit för att lära sig mer om Nynäshamns Naturskola och svensk utomhuspedagogik. Arrangörerna var överraskade av det stora intresset och var tvungna att sätta stopp för fler anmälningar av säkerhetsskäl. Även Sveriges ambassad är nu intresserad av att vi kommer tillbaka nästa år, och då att vi håller en workshop utomhus, särskilt som det nästa år ska firas att Japan och Sverige har haft diplomatiska förbindelser i 150 år.

Avslutande föreläsning och frågestund på Sveriges ambassad i Tokyo 20 november 2017.

Text: Robert Lättman-Masch och Mats Wejdmark

Nynäshamns Naturskola, www.nynashamnsnaturskola.se

Foto: Robert Lättman-Masch, Mats Wejdmark, TEC (Tobetsu Ecological Community) SYAA (Sapporo Youth Activities Association)

I japansk press om våra workshops utomhus i Sapporo och Kyoto.

